

МЕДИЧНА ОНЛАЙН-ПЛАТФОРМА МУНЕАЛ: ЯК ЗРОБИТИ СІМЕЙНОГО ЛІКАРЯ РУШІЙНОЮ СИЛОЮ ПРЕВЕНТИВНОЇ МЕДИЦИНИ?

Онлайн-платформа для реалізації принципів превентивної медицини за фактом може стати електронним інструментом для реалізації принципів президентської програми «Здорова Україна».

22 червня 2021 р. Президент України Володимир Зеленський представив загальнонаціональну програму «Здорова Україна», що має на меті збільшення тривалості життя українців (63 роки – чоловіки, 73 роки – жінки; для порівняння в Польщі: 73,4 року – чоловіки, 81,1 року – жінки; у Німеччині: 78 років – чоловіки, 83 роки – жінки).

Наприклад, зазначалось, що компоненти президентської програми мають на меті зменшення кількості випадків передчасної смерті в Україні, 85% з яких, за статистикою, спричинені неінфекційними хронічними захворюваннями, зокрема, хворобами системи кровообігу та онкозахворюваннями, що не були діагностовані вчасно.

Також, за словами Президента, важливою є профілактика захворювань, адже причиною понад 60% передчасних випадків смерті в Україні є, зокрема, інфаркти, інсульти та онкологія.

Довідково. Смертність в Україні в 2021 р. склала 714 263 особи, із них тільки дві нозології: хвороби системи кровообігу (ішемічна хвороба серця та цереброваскулярні хвороби) – 383 341 випадок (53,6%) та онкологічні захворювання – 73 683 випадки (10,32%) забрали життя у 457 024 осіб (64%).

Медики, як ніхто інший, чітко розуміють, що до цих тяжких наслідків був дуже довгий шлях, на якому летальні результати хвороби можна було б попередити.

Треба додати, що народжуваність навіть у довоєнні роки була вдвічі меншою за смертність, тобто в середньому населення України зменшувалось на 300 тисяч людей. Неважко підрахувати, що такими темпами Україна до кінця цього сторіччя може повністю втратити свій людський потенціал.

Тому із актуальністю програми Президента неможливо сперечатись.

Питання лише в тому, як реалізувати її принципи, спрямовані саме на забезпечення тривалості та якості життя українців?

Акцент на превентивну медицину логічно вказує на те, що реалізація цих принципів залежить виключно від первинної ланки надання медичної допомоги – інституту сімейних лікарів.

Звернемо увагу – ця роль сімейної медицини вже закріплена нормативно.

У «**Нормативних вимогах**», викладених у **Наказі МОЗ України від 19.03.2018 №504 «Про затвердження Порядку надання первинної медичної допомоги» є низка пунктів, які прямо вказують на обов'язок сімейного лікаря ініціювати проведення моніторингових досліджень для пацієнтів.**

А саме вказується, що **«Головним завданням надавача первинних медичних послуг є забезпечення населення комплексними та інтегрованими послугами зі всебічної, безперервної і орієнтованої на пацієнта ПМД, спрямованої на задоволення потреб населення у відновленні та збереженні здоров'я, попередження розвитку захворювань, зменшення потреби у госпіталізації та покращення якості життя».**

Зокрема, за допомогою (згідно з Додатком 1 Наказу 504)

1. Динамічного спостереження за станом здоров'я пацієнтів із використанням фізикальних, лабораторних та інструментальних досліджень відповідно до галузевих стандартів в сфері охорони здоров'я.
2. Проведення діагностики та лікування найбільш поширених хвороб, травм, отруєнь, патологічних, фізіологічних станів.

Ці пункти прямо вказують на обов'язковість проведення постійного моніторингу поточного стану здоров'я людей, спрямованого як на контроль за вже наявними захворюваннями, так і на профілактику та ранню діагностику.

Але реалізація цих пунктів нині для лікаря виглядає нереальною через відсутність механізмів ініціації постійного моніторингу стану здоров'я та інструментів постійної комунікації між лікарем і пацієнтами.

«Цифровізація» системи охорони здоров'я в Україні вже фактично відбулась. Кожен лікар тепер працює в МІС (медична інформаційна система), фіксуючи всі свої формальні відносини з пацієнтом у державній медичній базі даних eHealth.

Але МІС не дають ані сімейному лікарю, ані пацієнту сервісів для встановлення постійного контролю за поточним станом здоров'я пацієнта, логічних саме для превентивної медицини. МІС не орієнтовані на постійний контроль здоров'я пацієнта.

У 2021-му році «Агентство медичного консалтингу» провело в столичних клініках сімейної медицини опитування: «Який функціонал МІС Ви хотіли б отримати?». Більше 20-ти відсотків лікарів вказали, що їм бракує функціоналу з формування та ведення баз пацієнтів.

Отже, причиною недотримання принципів превентивної медицини сімейними лікарями, є відсутність повного розуміння місії сімейного лікаря і відповідного спеціалізованого електронного інструментарію. І, як бачимо, на такий інструмент вже є запит у сімейних лікарів.

Сьогодні в Україні вже розроблено і надано у користування лікарів новий, заснований на ідеології 4П-парадигми медичний онлайн-сервіс, орієнтований на систему стосунків «сімейний лікар – пацієнт», побудований саме для реалізації принципів ранньої діагностики і збереження здоров'я та націлений на залучення до ефективної та постійної співпраці сімейних лікарів і їх пацієнтів.

СТИСЛИЙ ОПИС СИСТЕМИ

В архітектуру медичної платформи MyHeal закладено саме ідеологію реалізації принципів превентивної медицини. Зокрема, в основний функціонал включено спеціально розроблені програми первинного скринінгу та постійного моніторингу здоров'я. Це оригінальна розробка, в якій брали участь фахівці кафедри електронної медицини Академії післядипломної освіти ім. П. Л. Шупика.

В особистому кабінеті пацієнта активується функція первинного скринінгу – набору аналізів і досліджень, необхідних для з'ясування загального стану здоров'я. Після виконання скринінгової програми платформа разом із сімейним лікарем формує для пацієнта моніторинговий комплекс програм на кожний рік життя.

Слід врахувати, що електронна система формує загальний проект програми моніторингу з урахуванням статі та віку. На цьому етапі сімейний лікар, який знає «тонкощі» здоров'я пацієнта (або орієнтуючись на результати первинного скринінгу), отримує захищений доступ до його електронного медархіву і може скоригувати програму моніторингу, додавши до неї необхідні, на його думку, саме цьому пацієнтові додаткові дослідження стану його здоров'я та їх періодичність.

Результати аналізів і досліджень потрапляють в електронний медичний архів пацієнта (це відбувається автоматично – пацієнт надає лабораторії свою електронну адресу в системі). Архів має широку рубрикацію за видами досліджень та аналізів, тож знайти

потрібний запис доволі просто. Система вміє демонструвати показники в динаміці – лікар може бачити їх як графіки.

Перегляд медархіву пацієнта можливий навіть під час онлайн-консультації – платформа забезпечує аудіо-, відео- та текстовий формат спілкування, причому всі записи архівуються як в акаунті пацієнта, так і в акаунті лікаря.

Кабінет лікаря заслуговує на окрему увагу. Окрім стандартного функціоналу – створення переліку послуг та графіку прийому (як онлайн, так і очно) – тут уже реалізовано сервіси для здійснення лікарем обов'язків з ведення «груп ризику». Йдеться про функцію створення баз пацієнтів та їх сегментування за окремими групами – для цього є спеціальний рубрикатор.

До цього функціоналу додано і сервіс автоматичної розсилки загальних рекомендацій (повідомлень) від лікаря по всій пацієнтській базі або окремим групам. Достатньо створити шаблон повідомлення (це може бути нагадування про регулярне обстеження, інформація про введення в дію загальнонаціональних або локальних протоколів лікування грипу чи ГРВІ, інші повідомлення від лікаря). Потім вказати групу пацієнтів і дати відправки в річному календарі. Після чого пацієнти в автоматичному режимі отримуватимуть у свій кабінет (або на електронну пошту чи СМС) інформацію від лікаря.

Тобто інструментарій для скринінгових і моніторингових функцій у MyHeal уже реалізовано, і на сьогоднішній день цей сервіс унікальний.

Водночас платформа має і всі сервіси МІС, тобто дає можливість лікарю працювати в межах однієї універсальної медичної платформи. І, необхідно зазначити, що розробники приділили багато уваги аспектам, що заощаджують час і полегшують працю лікаря.

Наприклад, тут реалізовано автоматичну функцію створення довідок – лікар має шаблони більшості документів, необхідних пацієнтам. Достатньо ввести потрібні дані та надіслати пацієнту в електронній формі, або у разі потреби надрукувати.

Подібних сервісних можливостей у системі безліч – аж до автоматичного розпізнавання мови: лікар може надиктовувати системі будь-який документ, скажімо, висновок після огляду або рекомендації – система видасть результат у текстовому форматі, лікарю залишиться за потреби відредагувати готовий текст.

РЕЗЮМЕ

Наявність професійного веб-інструменту для впровадження принципів превентивної медицини є очевидною і нагальною потребою національної системи охорони здоров'я, яка за логікою принципів президентської програми «Здорова Україна» має активізувати модель превентивної медицини. Це дасть можливість врятувати життя і покращити його якість багатьом тисячам громадян та суттєво зменшити доволі трагічний показник кількості передчасних смертей в країні.

Що, власне, підкреслював Президент під час презентації програми «Здорова Україна»: **«Рання діагностика захворювань дає змогу державі рятувати життя своїх громадян, витрачаючи набагато менше коштів, але найголовніше – маючи набагато більше шансів».**